

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Kazimiero Simonavičiaus universiteto

VERSLUMO IR VADYBOS

STUDIJŲ PROGRAMOS

VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: prof. habil. dr. Robertas Jucevičius

Grupės nariai: prof. habil. dr. Jonas Čepinskis

Vilnius
2012

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Verslumas ir vadyba
Studijų sritis	socialiniai mokslai
Studijų kryptis	verslas ir vadyba (N900)
Studijų programos rūšis	universitetinės studijos
Studijų pakopa	pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (3,5 m.), iššęstinė (5 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	210
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Verslo ir vadybos bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir numnatomi studijų rezultatai.....	4
2.2. Programos sandara.....	5
2.3. Personalias	6
2.4. Materialieji ištekliai.....	7
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	8
2.6. Programos vadyba	8
III. REKOMENDACIJOS	9
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	10

I. ĮŽANGA

Kazimiero Simonavičiaus universiteto (toliau – KSU) verslo ir vadybos krypties pirmosios pakopos ketinama vykdyti studijų programa *Verslumas ir vadyba* (toliau – Programa) vertinama remiantis aukštosios mokyklos pateiktu studijų programos aprašu, jo priedais ir vizito į KSU metu gauta informacija iš susitikimų su universiteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, suinteresuotais numatomais rengti specialistais bei susipažinimo su Programos įgyvendinimui numatoma universiteto materialine baze. Programa vertinama pagal šešias vertinamąsias sritis: programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai, programos sandara, personalas, materialieji ištekliai, studijų eiga ir jos vertinimas, programos vadyba.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Programos tikslo, studijų rezultatų ir studijų dalykų suderinamumo, aiškumo ir pagrįstumo vertinimą apsunkina neteisinga angliško termino „entrepreneurship“ interpretacija. Šį terminą verčiant taip, kaip pateikta studijų Programos apraše – *verslumas*, iškyla labai rimtų problemų priskiriant programą verslo ir vadybos kryptčiai. Akivaizdu, kad Programos rengėjai naudodami *verslumo* sąvoką iš tikro rašo tiesiog apie verslo vadybą.

Studijų programos tikslai dera tarpusavyje ir orientuoja į ambicingų studijų rezultatų siekį. Tačiau ne visi Programos tikslai gerai dera su studijų rezultatais, o juo labiau – su studijų dalykais. Vargu, ar numatyti studijų dalykai visada leis pasiekti laukiamų rezultatų ir užsibrėžtus Programos tikslus, pvz. ketvirtąjį tikslą „Išmokyti skleisti verslumo idėjas, skatinant ir motyvuojant įvairias visuomenės grupes plėtoti šiuolaikinį verslą, ugdant visuomenės verslumo įgūdžius, komunikuojant verslumo reikšmę žinių visuomenės ir žinių ekonomikos tvariai plėtrai,...“. Antra vertus, kai kurie net ir šio tikslo aspektai neabejotinai atspindėti dalykų turinyje ir didesniu ar mažesniu laipsniu bus realizuojami. Svarbu pažymėti, jog tie tikslų (gana išplėstų) fragmentai, kurie kelia tam tikrą abejonių, tikrai nėra esminiai, o pakoregavus patį Programos pavadinimą, atsisakant „verslumo“ termino, tampa ir neaktualiais. Svarbiausi tikslai, kurie sudaro visos Programos „stuburą“ ir esmę, yra ambicingi, tačiau realūs, vertinant per numatomų dėstyti dalykų turinį, labai tikėtina, kad bus sėkmingai realizuoti.

Programos tikslų formuluotės yra itin plačios, apimančios daug aspektų, ko reiktų vengti. Tikslai turėtų būti konkretesni, o ne apimti „viską“.

Programos ir tokių kompetencijų specialistų poreikis visumoje pagrįstas tinkamai, jeigu ne nuolat pasikartojantis klaidingas *verslumo* sąvokos naudojimas, tame tarpe ir dokumentų, kuriais remiamasi, pavadinimų vertimas.

Programos tikslai, studijų rezultatai visiškai atitinka verslo ir vadybos studijų kryptį ir studijų pakopą. Teisinga yra ir tai, jog Programos pavadinime abu studijų objektai – verslas ir vadyba – parašyti su jungtuku „ir“, nes Programos turinys būtent į tai ir yra orientuotas. Suteikiamos kvalifikacija atitinka studijų kryptį ir Programos turinį.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Ambicingi Programos tikslai.
- Tikslai orientuoti siekti plataus universitetinio išsilavinimo, neapsiribojant siauru požiūriu į verslą.

Silpnybės:

- Siekiant tekstą padaryti „moksliniu“, kartais sakiniuose pametama dalis prasmės.
- Neteisingai traktuojama „entrepreneurship“ prasmė ir turinys.

2.2. Programos sandara

Programos sandara atitinka nustatytus teisės aktų reikalavimus, yra originali, skiriasi nuo tradicinių tokios studijų krypties programų kituose šalies universitetuose. Modulių turinys orientuotas į tas žinias ir gebėjimus, kurie būdingi verslo ir vadybos bakalaurams, tačiau Programos rengėjams reikėtų atkreipti dėmesį į keletą pastebėtų trūkumų. Programoje labai daug netikslių ar net moksliniu požiūriu nekorektiškų studijų dalykų pavadinimų, pvz., *Verslo ir vadybos teorijos*. Įdomu būtų sužinoti, kokios yra „verslo teorijos“. Juo labiau, kad turinys yra tik apie vadybos (organizacijos) teorijas.

Kai kurių studijų dalykų pavadinimai ir turinys nepilnai suderinti, pvz., modulis *Verslumas (antreprenerystė)*. Jo turinyje kalbama tik apie verslą, o ne apie verslumą, kas yra visai skirtingi dalykai. *Verslo komunikacijos* modulyje – specifinei verslo komunikacijai valandų skirta labai mažai, absoliuti dalis – apie bendruosius komunikacijos aspektus.

Ne viename studijų dalyke be jokio reikalo naudojamas *vadybos* terminas – Socialinio kapitalo vadyba, El. verslo vadyba, Investicijų ir rizikos kapitalo vadyba. Šiuose ir kai kuriuose kituose dalykuose vadybos arba nėra iš viso, arba jos yra labai mažai. Programa tikrai nenukentėtų

ir nekiltų jokių problemų jos priskyrimui vadybos ir verslo krypties, jei žodžio *vadyba* ir nebūtų. Panašiai yra ir su žodžiu *verslas*, pvz., *Verslo tyrimų metodų* turinys nėra specifiskai skirtas verslo tyrimui (tokiu atveju jo turinys būtų ganėtinais skirtingas), bet išreiškia bendrąją socialinių tyrimų metodologiją. Taip ir reikėtų rašyti. Programoje yra ir daugiau panašių pavyzdžių.

Programoje pateiktas įvairių studijų metodų rinkinys, galintis leisti pasiekti numatytus tikslus bei studijų rezultatus. Programoje yra nemažai studijų dalykų, kurie orientuoti teikti naujausias mokslo žinias bei koncepcijas.

Pagrindinės stiprybės ir silpnybės

Stiprybės:

- Programos sandara yra originali ir neatkartoja kituose universitetuose vykdomų analogiškų studijų programų.
- Orientacija į novatoriškumą ir kūrybiškumą yra sveikintina.
- Studijų dalykų rinkinys gali studentams suformuoti platų požiūrį į verslo ir vadybos išorinį kontekstą.

Silpnybės:

- Labai daug netikslių ar net moksliniu požiūriu nekorektiškų studijų dalykų pavadinimų.
- Kai kurių studijų dalykų pavadinimai ir turinys nepilnai suderinti.
- Studijų dalykų pavadinimuose naudojami pertekliniai „vadybos“, „verslo“ terminai.

2.3. Personalas

Bet kurio kūrinio, o tai pasakytina ir apie aukštųjų mokyklų studijų programas, atlikimas labai priklauso nuo atlikėjų kolektyvo. Prieš susitikimą su numatomais šios studijų programos dėstytojais buvo kruopščiai studijuota informacija, liečianti šį Programos vertinimo komponentą. Susitikimo metu įvyko įdomi diskusija su didžiausią krūvį šioje programoje turėsiančiais dėstytojais.

Galima teigti, kad studijų programos realizavimui jos rengėjai surinko reikiamos kvalifikacijos ir kompetencijos dėstytojų komandą. Studijų programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas tenkina teisės aktų reikalavimus. Suburtas dėstytojų kolektyvas pagal savo kvalifikaciją yra tinkamas numatomiems studijų rezultatams pasiekti, jų vykdomi moksliniai tyrimai siejasi su vertinama programa.

Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad tik mažiau nei trečdalis dėstytojų yra nuolatiniai universiteto darbuotojai. Nors kai kuriais atvejais tai yra ir privalumas, tačiau neišvengiamai kelia ir studijų proceso organizavimo problemų. Universitetas negali garantuoti, kad kviestiniai lektoriai visada turės laiko dėstymui, nes jie yra tikrai užimti pagrindiniame darbe, daugelis aktyviai dalyvauja kitose veiklose. Kviestiniai lektoriai paprastai negali skirti pakankamai laiko moksliniams tyrimams, o jų mokslinė produkcija priskiriama pagrindinei darbovietai, nebent lektorius yra ne iš akademinės bendruomenės, bet praktikas. Tikintis, kad didės studijuojančių skaičius, turėtų didėti ir nuolatiniai dirbančių dėstytojų komanda. Taip pat manytina, kad universiteto dėstytojais po kurio tai laiko galės tapti ir šio universiteto absolventai.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės:

- Daugiau nei puse Programos studijų dalykų dėstys dėstytojai, turintys mokslinius laipsnius ir vardus (tai viršija bakalauro studijų reikalavimus).
- Dėstytojai orientuojasi ne tik į dalykų dėstymą, bet ir asmeninį studentų ugdymą, jų karjeros projektavimą.
- Turint daug aukštos kokybės socialinių partnerių yra didelė galimybė įtraukti juos į dėstymo procesą.

Silpnybės:

- Mažiau nei trečdalis dėstytojų yra nuolatiniai universiteto darbuotojai.
- Kviestiniai lektoriai paprastai negali skirti pakankamai laiko moksliniams tyrimams institucijoje, kurioje jie užima antraeilės pareigas.

2.4. Materialieji ištekliai

Materialieji aukštosios mokyklos ištekliai turi labai didelę įtaką mokslo ir studijų procesams, jų kokybei, tinkamam valdymui. Kiekvienos naujai besikuriančios institucijos didžioji problemos dalis sietina su materialine baze.

Susipažinus su Kazimiero Simonavičiaus universitetu, jo materialiniais ištekliais galima teigti, kad dabartiniam studentų skaičiui jų yra pakankamai. Universiteto patalpos yra patogioje miesto vietoje, naujai suremontuotos, tinkamai įrengtos. Studijoms būtina įranga tenkina reikalavimus. Universiteto biblioteka yra kūrimosi fazėje, todėl pakankamai objektyvus jos vertinimas yra ganėtinai sudėtingas.

Pagrindinės stiprybės ir silpnybės

Stiprybės:

- Universiteto patalpos yra patogioje susisiekimo vietoje, jų plotas atitinka šiuo metu studijuojančių studentų skaičių.
- Patalpos studijoms yra tinkamai suremontuotos bei įrengtos, pasižymi jaukia, į susikaupimo rimtį orientuojančia aplinka.
- Studijų procesams sėkmingai vykdyti yra sukauptas pakankamas kiekis tenkintinos kokybės įrangos.

Silpnybės:

- Pagrindine materialinių išteklių silpnybe būtų galima laikyti ženkliai padidėsiantį patalpų apkrovimą sukomplektavus numatomą studentų skaičių. Tačiau būtina pažymėti, kad universitetas turi perėjimo į kitas patalpas variantą.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Studijų eiga – klasikinė, todėl išskirti kokius nors privalumus ar trūkumus būtų sudėtinga. Priėmimas į studijas – be jokių apribojimų, konkursinio balo sandara pateikta, ji yra konkretaus universiteto pasirinkimo klausimas.

Numatomi taikyti studijų metodai tinkami studijų rezultatams pasiekti. Studijų rezultatų vertinimas – klasikinis, tinkamas studijų rezultatams įvertinti.

Pozityvas – studentų praktikos metu numatomi du praktikos vadovai. Tiesa, nelabai aišku, kas šie vadovai – abu iš universiteto, iš praktikos, ar kitaip?

2.6. Programos vadyba

Programos vadybą numatoma organizuoti analogiškais principais kaip ir kituose universitetuose ir atitinka reikalavimus. Panašiai yra ir su studijų kokybės užtikrinimo sistema. Kol kas galima kalbėti tik apie numatomas priemones, nes Kazimiero Simonavičiaus universitetas išgyvena tapsmo etapą, numatoma startuoti su daug naujų programų, todėl reali sistema susiformuos tik per keletą ateinančių metų. Vilingai nuteikia aktyvus socialinių partnerių nusiteikimas aktyviai dalyvauti organizuojant studijų procesą.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės:

- Pakankamai aiški yra apibrėžta bei paskirstyta atsakomybė už Programos realizavimą.
- Aktyvus, aiškus ir originalus socialinių partnerių įsijungimas į studijų organizavimo procesą.
- Universiteto vadovybė masto strategiškai, išvelgia galimus pokyčius, pajėgi daryti korekcinius sprendimus.

Silpnybės:

- Kol kas studijų valdymo sistema nėra susiformavusi taip, kad galėtų garantuoti efektyvų procesą, nors planuojami žingsniai yra teisingi.
- Savotiška viso studijų programos aprašo „liga“ yra bandymas ieškoti naujadarų jau seniai nusistovėjusiems reiškiniams, todėl galimas tam tikras nesusikalbėjimas. Pavyzdžiui „action research“ verčiamas į „taikomąjį aktyvumą“, nors nusistovėjęs terminas yra „veiklos tyrimas“.

III. REKOMENDACIJOS

- 3.1. Būtina programos pavadinime keisti terminą „verslumas“ į kitą, nes pateiktasis nėra teisingas ir todėl neatitinka Programos turinio. Pagal Programos logiką ir turinį geriausiai tiktų toks pavadinimas: „Novatoriškas verslas ir vadyba“. Taip pat galėtų būti ir „Antreprenerystė ir vadyba“, nors vargu ar marketingo požiūriu tai pasiteisintų. Tačiau tai – universiteto pasirinkimo dalykas.
- 3.2. Sutvarkyti Programos pagrindimą, iš teksto pašalinant (ten kur to reikia) žodį „verslumas“.
- 3.3. Sutvarkyti studijų modulių pavadinimus, juose atsisakant netikslių ir klaidinančių formuluočių.
- 3.4. Kadangi universitetas yra tapsmo etape, labai svarbu turėti jo žmogiškųjų išteklių vystymo strategiją ar programą, nes kviestiniai lektoriai negalės užtikrinti bet kurio universiteto misijos svarbios dalies – naujų mokslo žinių kūrimo funkcijos realizavimo.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Kazimiero Simonavičiaus universiteto studijų programa *Veršlumas ir vadyba* vertinama **teigiamai**.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	2
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	16

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: prof. habil. dr. Robertas Jucevičius *Parašas*

Grupės nariai: prof. habil. dr. Jonas Čepinskis *Parašas*